

Надія САВЧУК,
вихователька

Дивовижний світ домашніх тварин

(година спілкування)

Мета: розширювати знання дитини про свійських тварин, які живуть поруч із людиною, розвивати вміння спостерігати за тваринами, вміти описувати зовнішній вигляд тварин, сприяти засвоєнню знань про особливості догляду за до-машніми тваринами; розвивати активне пізнавальне ставлення до навколишньої природи; виховувати людяне та відповідальне ставлення до тварин, чуйність, любов, доброту та милосердя, виховувати турботливе ставлення до домашніх тварин.

Обладнання: роздатковий матеріал, набір малюнків із зображенням диких і свійських тварин, ноутбук, загадки.

ХІД СПІЛКУВАННЯ

I. Організаційний момент

Вихователь

Одного разу до людини
Прийшли знайомитись тварини.
Найпершим кінь почав просити:
"Іго-го! Я буду в полі все робити."
"Му-му!" - корова буде всіх кормити.
"Гав-гав" - собака хатку боронити.
"Бе-бе!" - а вівця шерсть вам віддавати -
У теплий одяг одягати.
"Ко-ко!" - нести яєчка курка обіцяла,
"А хто ж будити буде зранку нас?" - спитала.
"Куку-ріку!" - озвався півень - буду я!
Найперша пісенька моя!
І з того часу ці тварини
Допомагають жить людині.

Діти, подивіться на дошку. Що ви там бачите? Як думаете, про що ми будемо сьогодні розмовляти?

Відповіді дітей.

Так, ми сьогодні з вами будемо говорити про тварин. І тема нашої години спілкування: "Дивовижний світ домашніх тварин"

Тварини — дивовижні створіння! Неможливо уявити наше життя без них. Тварини, особливо домашні, дуже тісно увійшли в життя людей, що навіть важко уявити, як люди могли б жити без них. Домашні тварини дуже багато дають людям, а саме: їжу, шерсть, шовк, шкіру для одягу, возять самих людей і вантажі, охороняють і захищають людей, допомагають вчити і лікувати, навіть служать в армії.

— У багатьох із вас є домашні тварини. Підніміть, будь ласка, руки, у кого вдома живе песик. А тепер ті, у кого є котик. А тепер ті, хто має іншого домашнього друга?

— З ваших піднятих рук зрозуміло, що тварини є невід'ємною частиною нашого життя. - Чи хочете ви дізнатися більше про домашніх улюбленців?

Відповіді учнів.

II. Основна частина

Розповідь вихователя

Навколо нас існує найдивовижніший світ живих істот, створених природою. Деяких із них ви можете бачити на вулицях або вдома, а от інші мешкають у дикій природі, а, отже, дикі тварини живуть у природі, самостійно добувають собі їжу, доглядають за своїм потомством.

А звідки ж з'явилися свійські тварини?

Тисячі років тому людина почала спочатку приручати диких тварин, а згодом і деяких одомашнила.

А що ж означає приручати?

Приручення — при звичаювання диких тварин до утримання в неволі упродовж одного покоління.

А що таке одомашнення?

Одомашнення — це розведення приручених тварин із господарською метою впродовж багатьох поколінь.

Давайте разом дізнаємося, яких же тварин людина приручила і з якою метою. У цьому допоможуть дізнатися наші картки.

КАРТКА 1. СОБАКИ

Одного разу розумна людина почала підгодовувати вовків, які ходили біля її житла. Поступово вовки стали добрішими, а їх дитинчата звикли до людини, почали жити поряд із нею. Вони стали вже не дикими, а свійськими. Так з'явилися собаки. Вони навчилися охороняти людину від ворогів, допомагали шукати і добувати їжу. Собак одомашнили першими. Вони навчилися охороняти людину від ворогів, допомагати шукати й добувати їжу.

Собаки бувають різними: службовими, мисливськими, декоративними. До службових собак належить вівчарка. Вона розумна, сильна. Вівчарки служать на кордоні, охороняють заводи, склади, шукають злочинців і наркотики, допомагають пастухам випасати худобу.

Собака – вірний друг людини. Собаки допомагають і рятівникам, і пожежникам. Собаки-поводирі допомагають сліпим людям.

Мисливські собаки (гончаки, лайки) допомагають людям в полюванні. Лайки є ще їздовими собаками.

Цікаві факти про собак.

Якщо собака махає хвостом, він радіє і відчуває себе мирнолюбно.

Якщо хвіст у собаки напружений і стирчить як дрот, – будьте обережні, такий собака здатен напасти. Собаці не можна показувати що ви його боїтеся, він це відразу відчує.

Собачий ніс схожий на відбиток людського пальця, оскільки він також унікальний.

Слух собаки в 10 разів кращий, ніж людський.

Собаки можуть відчувати запахи в 100 000 разів краще, ніж люди.

У собак вологі носи, тому що вони виділяють тонкий шар слизу, який допомагає їх відчувати запах.

Собаки можуть розпізнавати емоції людей.

КАРТКА 2. КОЗИ

Наступною за часом одомашнювання була коза. Відбулося це від 9 до 12 тисяч років тому на території сучасних Ірану, Іраку, Палестині. Її дикими предками були безаровий і гвинторогий козли. Козу поважали як годувальницю. Приручення кіз дало людині високоякісне молоко, вовну, шкіру.

Цікаві факти.

Пергамент, на якому писали до винаходу паперу, виготовляли зазвичай саме з козячої шкіри.

Згідно з деякими оцінками, козячого м'яса у світі поїдається більше, ніж свинини. Звучить дивно, але насправді в багатьох африканських, арабських і деяких азійських країнах саме кози є основним м'ясним продуктом.

Огляд у кіз становить майже 300 градусів. Очі в них взагалі унікальні, з горизонтальними прямокутними зіницями.

В одомашнених порід кіз найкраще розвинені нюх і смак, а в їхніх диких родичів – нюх і зір.

З козячої вовни та пуху виготовляють дуже дорогі тканини. Виріб з пуху кашмірських овець дуже дорогий.

Карликові кози – так, бувають і такі – важать всього кілограмів по 20, а поширені в Африці бурські кози можуть запросто досягати ваги в 120 кілограмів. При цьому карликових кіз, до речі, вирощують заради їхнього м'яса, яке вважається делікатесом.

Перше у світі місце з вирощування кіз, згідно з офіційною статистикою, посідають США.

КАРТКА 3. КІТ

Свійський кіт походить від дикого буланого kota, який і тепер живе в Африці. Людина приручила дикого kota давно, але зовні дикі коти майже не відрізняються від свійських.

Коти – дивовижні тварини, ласкаві, ніжні, із шовковистою шерстю й очима, що світяться вночі. Коти мають витончений слух. Вони можуть умиватися кожної години. Кішки спритно повзають. Ходять нечутно, бо при ходьбі втягують кігті й наступають на подушечки лапок.

Вони мешкають біля оселі хазяїв, а деякі навіть у хаті. Коти дуже люблять тепло, тому часто можуть лежати біля грубки або на печі. Полюють на мишей. Також люблять коров'яче молоко. Котів поважають. Є повір'я, що в нову хату спочатку потрібно пустити kota. Це принесе господарям здоров'я і щастя в новій оселі. Коти, що оселилися поруч із житлом людини по своїй волі, – виняток серед свійських тварин.

Цікаві факти.

Коти можуть чути ультразвук

Коти — це дуже популярні й милі домашні тварини, які мають багато різних порід і кольорів. Вони мають дуже гострий слух, який дозволяє їм чути звуки, які ми не можемо. Коти можуть чути ультразвук, тобто звуки, які мають частоту вище 20 кілогерц. Це означає, що вони можуть чути звуки, які видають деякі тварини, такі як миші, кажани, дельфіни й навіть деякі комахи. Це допомагає їм полювати й орієнтуватися в просторі. Коти також можуть розрізняти голоси людей і навіть розуміти деякі слова.

Майже 10 відсотків усіх кісток кішки містяться в її хвості.

Коти не відчувають смаку нічого солодкого.

КАРТКА 4. ГУСИ, КАЧКИ, КУРИ

Гусі, качки, кури – постачальники яєць і пір'я.

"Ровесниками" кішок – за часом приручення – є гусаки. Гусаки були одомашнені першими серед птахів: дикий сірий вид. У давнину гусаків тримали практично у всіх країнах Європи, Азії та Африки. У Римі ж до них стали досить шанобливо ставитися після того, як чутливі птахи, знявши тривогу, допомогли відбити напад галлів на Вічне місто. Десь сім тисяч років тому в Месопотамії і у Китаї були одомашнені качки, нащадки звичайного крижня. Кури були виведені ще чотири з половиною тисячі років тому в Індії. Їх утримують заради м'яса та яєць. Усі породи свійських качок походять від качки-крижня. Їхні яйця не дуже смачні, тому розводять качок заради м'яса.

Від дикої сірої гуски походять породи свійських гусей. Найціннішими є м'ясні породи. Гуси дають також пух і пір'я.

Цікаві факти.

Основні кістки скелета качок пустотілі, що знижує вагу птиці, полегшуючи політ.

Качки вміють пірнати на глибину більше 6 метрів для видобутку їжі.

На сьогодні вченими налічується понад 100 качиних видів, що включають одомашнених і диких птахів.

Самця качки звуть селезень.

Крякають тільки самки качок. Селезні видають шипіння, яке попереджає суперників про рух самця. Самки залучають крекотом потенційних партнерів.

З точки зору біології ці птахи є родичами качок.

В Україну домашній різновид цих птахів потрапив близько чотирьох століть тому, коли їх завезли купці з німецьких князівств.

Коли гуска за необхідності залишає гніздо з яйцями або пташенятами, самець завжди їх охороняє.

На кромках гусячого дзьоба є зуби.

Гуси живуть до 25-30 років.

Для спілкування з собі подібними вони використовують десяток різних звуків.

Курей на землі більше, ніж людей — 25 мільярдів. Їх більше, ніж будь-яких інших видів птахів.

Кури можуть запам'ятовувати понад 100 різних облич. Морди тварин вони також запам'ятовують.

Курка перевертає яйця приблизно 50 разів на день і може відкласти більше 300 яєць на рік.

Рекордна кількість яєць, знесених куркою за один день, — 7. Рекордна кількість яєць, знесених куркою за один рік, — 371.

Курей було одомашнено в Південному Китаї приблизно 8000 років тому.

Колір яйця залежить від мочок вух курки. Кури з червоними вухами несуть коричневі яйця, а кури з білими вухами несуть білі яйця.

У міру дорослішання кури відкладають яйця більшого розміру, але в меншій кількості.

Кури відчують солоний смак, а солодкий не розрізняють.

Курка повинна з'їсти приблизно півтора кілограми корму, щоб знести 12 яєць.

Рекорд за кількістю жовтків в одному яйці — 9 штук.

Найбільше куряче яйце, коли-небудь зареєстроване, важило більше 300 грамів і містило два жовтки.

Кури можуть бачити кольорові сни.

Коли кури відчують стрес, у них починає випадати пір'я.

Кури можуть бігати зі швидкістю до 14,5 кілометра на годину!

Серце курки б'ється від 220 до 360 разів на хвилину.

КАРТКА 5. КОРОВА

Породи великої рогатої худоби виведено від диких биків. Одним з предків сучасних порід був дикий бик тур. Тури жили в південних степах нашої країни і вимерли близько трьохсот років тому.

Корова — травоядна тварина. За день може спожити 50 літрів їжі й до 40 л води. Живляться вони рослинами. Коли бракує їжі, корови можуть їсти гілки дерев, кущів.

Коров'яча і теляча шкіра — це добрий матеріал на одяг та взуття. За однією версією, корову приручили саме для перевезення. Близько тисячоліття тому людина почала використовувати самців корів для перевезення. Їх називали волами. Воли здатні перевозити великі вантажі (до 2 тонн), що є набагато ефективніше, аніж перевезення вантажу кіньми. Проте воли доволі повільні. На території України з волами їздили до Криму по сіль.

Також люди використовують корів і тримають їх задля м'яса. Для цього виводять спеціальні м'ясні породи. М'ясо забитої ялівки або теляти називається телятиною. М'ясо старшої корови називається яловичина. З коров'ячого м'яса виготовляють багато м'ясних виробів.

Розрізняють м'ясні, м'ясо-молочні, молочно-м'ясні і молочні породи корів. Довжина тіла дорослої корови сягає двох метрів, висота зазвичай не більша 1,5 метра. Хвіст, що служить для відганяння комах, має довжину до 1,5 метра. А в середньому маса дійної корови становить близько 400 кг.

Забарвлення корів буває різне. Здебільшого це залежить від породи. Найчастіше трапляються корови чорної, чорно-білої, рудої масті. Довжина коров'ячих рогів у більшості порід не перевищує 20 см, але є окремі породи. Корови без рогів називаються шутими або комолими. У наш час корови поширені на всіх материках.

Узимку на фермах, у колективних господарствах споживають заготовлене людьми сіно, солому, жом, кормові буряки та інше. Розводиться для здобуття м'яса, шкіри та молока.

Тримають люди цих тварин у спеціальних хлівах. Заготовляють їм на зиму корм і годують ним тварин. А коли настає весна то виганяють на пасовище.

Цікаві факти.

Корови можуть самі підніматися по сходах, але не можуть спуститися без сторонньої допомоги.

За хвилину корова здатна зробити близько 100 жувальних рухів.

Корови досить доброзичливі та навіть здатні дружити, обираючи собі товаришів у стаді.

Корови одні з небагатьох тварин, здатних плакати.

Найбільшою коровою вважається Маунт Катадин, вага якої 2'270 кг. В холці вона 1,88 м, в обхваті сягає 4 м.

КАРТКА 6. СВИНІ

Свині – любителі жолудів.

Свійська свиня походить від дикого кабана. Відомо багато порід свійських свиней. Вони плодючі, швидко накопичують жир і невибагливі до їжі. Свині, розводилися заради м'яса й шкір. В Європі свиней пасли на своєрідних угіддях - у дубових гаях. Ці тварини дуже люблять ласувати жолудями, хоча здатні перетравлювати будь-яку органічну їжу. Ми тримаємо їх у своєму господарстві як продукт харчування вони дають нам м'ясо і сало.

Цікаві факти.

Свині не вміють дивитися вгору.

Дорослі свині здатні пробігти за 5 хвилин один км.

У світі існують свині-рибалки, які здатні ловити рибу на глибині до 15 метрів.

Свині розумніші за собак. За два тижні вони запам'ятовують свої імена та відгукуються на них, якщо їх покликати. Свині навіть здатні грати у відеоігри краще за деяких приматів.

Свині-мами співають своїм дитинчатам під час годування. Новонароджені поросята вчать бігти на голос мам, а самі свині постійно спілкуються між собою. Вони вміють видавати понад 20 різних звуків, які варіюються від вираження голоду до шлюбних криків.

КАРТКА 7. КОНІ

Перші вогнища одомашнювання коня виникли за 4 тисячі років до н.е. Приблизно було одомашнено два типи дикого коня: дрібні, широколобі степені конячки, віддалено схожі на тарпанів (що вимерли в середні століття диких європейських коней), і більші лісові коні, з вузьким чолом, довгою лицьовою частиною голови й тонкими кінцівками.

Домашні коні довго зберігали ознаки диких предків. Першими стали вдосконалювати коней народи Древнього Сходу. В VII-VI до н.е. кращими у світі вважалися несейські коні Перського царства. Конярством славилися області, що примикали до Каспійського моря. Наприкінці першого тисячоріччя до н.е. славу несейських коней успадковували коні Парфянського царства, що виникло на місці північних провінцій Персії й Бактрії. Парфянські коні золотаво-руді масті були статними для тих часів високими (півтора метра), вони ставали бажаною військовою здобиччю будь-якої держави.

Цікаві факти.

Їзда на коні не тільки корисна для здоров'я, але і здатна розвинути дрібну моторику.

Коні вміють спати стоячи, але сні бачать тільки коли лягають.

У скелеті коня міститься на 18 кісток більше, ніж в скелеті людини.

Коні добре бачать у темряві.

КАРТКА 8. БДЖОЛИ

Здається, багатьом бджолярам, та і не тільки їм, але й іншим людям буде цікаво: коли почалося одомашнення бджіл і що послужило цьому первинною причиною? Відповідь на це питання криється глибоко в історії, коли в стародавні часи, ще до початку розвитку землеробства, основним заняттям наших шанованих предків було полювання. Ліси того давнього часу були багаті всякою

живністю, зокрема і дикими бджолами, з гнізд яких люди добували віск і мед.

Після деякого часу древні мисливці стали брати бджіл і бджолині гнізда під свій захист (почалося поступове одомашнення бджіл). Деревця, в яких мешкали бджоли, почали помічати особливими знаками або мітками лише для того, щоб скористатися продуктами бджіл у подальші роки. І це зрозуміло, адже можна було вибрати найкращий мед і віск з конкретного бджолиного гнізда і не утрудняти себе в постійних пошуках цих бджолиних гнізд.

Згодом наші предки почали видовбувати в деревах дупла для бджіл, які стали називатися бортями, а ділянка лісу з такими бортями – бортювим угіддям. Найбільший розвиток бортницького бджільництва доводиться на 16-17 століття нашої ери. Причому технологія бджільництва того часу була досить простою: видовбування в деревах нових бортей (дупел), заманювання в них бджолиного рою, захист від птахів, звірів і від людей, охочих "на халяву" поласувати свіжим медом, і, нарешті, відбір меду і воску.

Цікаві факти.

Укуси бджіл можуть полегшити біль, спричинений ревматоїдним артритом. Дослідники з Університету Сан-Паулу виявили, що молекули бджолиної отрути підвищують рівень глюкокортикоїду – протизапального гормону в організмі.

У бджіл є спеціальний кошик для перенесення пилку.

У медоносних бджіл є кошики для пилку на задніх лапах, щоб утримувати його й транспортувати. Після відвідин квітки вони скидаються пилком, який пристав до їхніх тіл.

Бджоли працюють більше, ніж ми

У прохолодну пору року робочі бджоли можуть дожити до дев'яти місяців. Але влітку в середньому бджоли живуть шість тижнів – вони буквально працюють до смерті.

Коли бджоли змінюють вид своєї роботи – змінюється і робота їхнього мозку

Бджоли запрограмовані на виконання певної роботи. Наприклад, бджоли-розвідники шукають нові джерела їжі, бджоли-солдати, про існування яких дізналися у 2012 році, все життя працюють охоронцями вуликів. Один відсоток усіх бджіл середнього віку виносять мертвих бджіл з вулика. Але найдивніше те, що бджоли, які впродовж життя виконують кілька завдань, змінюють хімію свого мозку, перш ніж починають виконувати нову функцію у вулику.

КАРТКА 9. КРОЛИК

Як приручили кроликів.

Всі кролі, що розводяться людиною, походять від дикого європейського кроля, батьківщиною якого є Південна і Середня Європа. Природний ареал розповсюдження простягається на всі країни басейну. У більшості порід кролів під впливом одомашнення підвищилась жива маса до 4-5 кг, а окремих особин до 9 кг, довжина тулуба до 70 см, в той час, як у диких кролів ці показники були в межах відповідно 2-3 кг та 35-40 см.

Цікаві факти.

Кролики можуть бігти досить швидко — до 56 кілометрів на годину. А зайці ще швидше — до 72 кілометрів на годину.

Найбільша відома довжина вух кролика — 80 сантиметрів, цей рекорд офіційно зареєстрований.

Найбільша зареєстрована тривалість життя кролика — 19 років.

Кролики виділяють піт лише через подушечки на лапках.

Кролики мають 28 зубів.

Кролики відрізняються прекрасним апетитом і можуть з'їсти за раз обсяг трави, рівний за розмірами великій подушці.

Будова ока в кролика така, що вони можуть бачити те, що відбувається позаду, не повертаючи голову.

Найменша порода називається кролик-пігмей. Ці тваринки мають довжину від 22 до 35 сантиметрів, максимальна вага — 450 грамів.

Вони розумні і реагують на своє ім'я, а побачивши господаря, піднімаються на задні лапи.

Висновки

після прочитаних карток з інформацією

Отже, як ми і помітили після почутого, всі свійські тварини мало чим відрізняються від диких. Ви вже знаєте, що тварини — це дуже цікаві й різноманітні істоти. Вони можуть здивувати нас своїми здібностями, поведінкою, зовнішністю і навіть емоціями. Сподіваюсь, що усі факти про тварин вам сподобалися!

III. Ігрова частина

А зараз я перевірю, наскільки ви відповідальні. Розповім вам історію, а ви скажете, що слід зробити, щоб господарі та тварини почувалися щасливими.

1. Розбір ситуацій

Ситуація № 1

Сусіди вирішили купити цуценя. Спочатку з ним гралися та доглядали. Але коли цуценя виросло і стало дорослою собакою, на нього перестали звертати увагу. Собака почав бешкетувати, і господарі вирішили залишити його на вулиці. Що потрібно було б зробити, аби песик не опинився на вулиці?

Узагальнення вихователя:

Найчастіше тварина бешкетує, коли їй сумно, таким чином вона намагається звернути на себе увагу. Тому дорослого собаку потрібно регулярно виховувати, дресувати, гратися з ним та доглядати.

Ситуація № 2

Андрійко протягом 2 місяців просив батьків завести собаку. І ось нарешті вони погодились взяти додому песика. Хлопчик дуже прив'язався до безпородного цуценятка, що прибилося до їхнього будинку. І саме його Андрійко захотів прихистити. Але деякі однокласники почали відмовляти хлопця та переконувати, що пес має бути дорогим і породистим.

Узагальнення вихователя:

Так, маєте рацію, необхідно пояснити однокласникам, що чотирилапих друзів не вибирають за породою та статусом.

2. Робота над загадками

1. У лусці мої боки —
Вони холодні та слизькі.
Плавать можу досхочу,
Та усе життя мовчу. (Риба)
2. Народилось їх багато,
Є в них мама, є в них тато.
Носять здобич не в мішку,
А сховавши за щоку? (Хом'яки)
3. Свинка, але не з хліва,
Мишка, та не польова,
Їсти просить і вночі —
Булку, хлібчик, калачі. (Морська свинка)
4. Наче іграшка м'яка,
Щічки — мов у хом'яка.
Хвостик — ніби в білочки
У сірої ... (шиншилочки).
5. Гониться по хаті зайчик,
Стрибунець і побігайчик.
Просить хлібчик і морквину,
Сіно, крупи, капустину. (Кролик)
6. Шерсть гладенька
І м'якенька,
Спинка гнеться,
Хвостик в'ється —
Тільки лапки
Цап-царапки! (Котик)
7. Як веселка кольоровий,
Має здібності до мови.
Слово птаху лиш скажіть —
Він його повторить вмиг. (Папуга)

8. Довгі вуха, куций хвіст,
До мисливства в нього хист:
Все знаходить навмання
Це маленьке _ _ _ _ _ (цуценя)

3. Гра «Покажи тварину»

Розділити дітей на дві команди. Гравець показує тварин своїй команді за 3 хвилини. Хто відгадав усіх тварин зі списку, той і переміг.

1 команда

1. Кіт
2. Рибка
3. Папуга
4. Півник
5. Гусак

2 команда

1. Собака
2. Хом'як
3. Морська свинка
4. Корова
5. Кіт

4. Відгадай звук

Увімкніть звуки тварин (мукання, мекання, кукурікання тощо) і попросіть дітей вгадати, яка це тварина.

5. Рефлексія. Розфарбовування

Дайте дітям розмальовки із зображеннями свійських тварин.

IV. Підсумок

Вихователь

Хочу, щоб ви запам'ятали: тварини, які живуть у ваших будинках - це не іграшки, вони живі і мають право, щоб господарі поважали їх бажання. Спостерігайте за ними, і ви завжди будете знати, чи бажає саме зараз ваша тваринка погратись, чи вона недобре себе почуває і хоче спокійно полежати. Якщо тварина захворіла, треба її підлікувати самому або показати лікарю-ветеринару.

«Ми відповідаємо за тих, кого приручили», – написав французький письменник Антуан де Сент-Екзюпері у своїй повісті «Маленький принц» про слабких і незахищених, які є поряд з нами.

І насамкінець: пам'ятайте, що необов'язково купувати тварину за гроші. Можна взяти улюбленця безкоштовно у притулку для бездомних тварин і стати відповідальною людиною, яка подарує радість щасливого життя тваринці й собі. Поділіться любов'ю з тими, хто її потребує. Це заняття буде не лише пізнавальним, а й корисним для розвитку вашої доброти й відповідальності.